

DE INTOCHT DES VREDES

Brigade Irene en Militair Gezag in de Residentie

Onze eigen mannen thuis

Dinsdag 8 Mei

Tegen de avonduren van dezen goeden dag hebben vrede en vrijheid eindelijk in zichtbare en tastbare vorm de Residentie van Hare Majesteit bereikt. De khaki-colonne van de Nederlandsche Brigade Irene rolde in eindelozen optocht over de gehavende Bezuidenhout onze stad binnen. Een verheffend beeld: de wagens vol mannen in een voor ons vreemde uniform, maar roepend lachend en juichend in onze eigen taal. Even een wat verwonderde blik naar de geschonden wijk van het noorden van onze stad, maar daarna louter vreugde en begroeting. Duizend handen worden geschud, duizend schouders beklopt, duizend maal welkom thuis uitgesproken! De wagens worden omstuwd en bestormd en het gejuich zwelt aan tot een groote vloedgolf van vreugde, die met de colonne meerolt naar het hatt van een stad, die nu pas werkelijk beseft, dat zij weer zichzelf kan zijn.

Vlaggen en bloemen, en wapens, die voortaan rusten zullen, dat zijn de symbolen van dezen intocht.

Veel is verdwenen, wat de terugkerende hier wellicht nog dachten te vinden, veel veranderd, vernield of bezweken.

De gelederen van hen die thuis bleven onder de tyrannie zijn gedund. De gevallen uit de strijd der ondergrondse krachten van het goede zijn niet hier bij de bekroning van hun werk. Maar dit zijn verlieslijsten, die eerst straks opgemaakt zullen worden. Nu geldt alleen de vreugde van het weerzien.

Spontane vreugde langs alle straten vol juichende verlost. Officieële vreugde voor het stadhuis, waar onze eigen burgemeester ter begroeting spreekt. Dezelfde man, die sprak bij het huwelijk van onze Prinses, dezelfde man, die om zijn rechte houding door de Duitschers werd verwijderd en gevangen gezet, ontvangt de terugkeerenden in zijn stad, waar hij zelf eerst zoo kort in zijn ambt is teruggekeerd.

Burgemeester de Monchy sprak kolonel de Ruiters van Steveninck, de commandant van de Brigade Irene toe met een warm welkom. Hij vertelde de terugkeerenden van ons jarenlange smachten naar dit oogenblik, van onze nood en bekommring, onze smeulende woede, onze ontberingen en tenslotte onze onvergelykelijke vreugde over dit weerzien.

De commandant van de Brigade Irene antwoordde, dat hij en zijn mannen onze nooden wellicht beter kenden dan wij dachten. Hij haalde

slechts één voorbeeld aan: in het nu bevrijde kamp Bergen-Belsen had de Nederlandsche opperrabijn bij zijn missie derwaarts moeten vaststellen, dat er van de 23000 daarheen gevoerde Nederlandsche Joden nog slechts 150 over waren. Op hun opmarsch langs onze geteisterde steden en dorpen langs de Veluwezoom had hij met verademing halt gemaakt in Ede, waar hij en zijn mannen voor het eerst weer menschen aantreffen in dat door den oorlog geslagen spookland.

Na afloop van deze eerste ontvangst, toen de eerewijn volgens goede oude zede al rondging,

kwam Gen. Majoor Kruls de chef van het militair gezag met zijn staf. Nieuwe woorden en begroetingen, die uit het hart welden, nieuwe vreugde die zich maar niet voldoende uiten kon.

En dan, terwijl een schoone avond valt aan het eind van een schoonen dag, gaan de mannen naar hun kwartieren, of — naar de hunnen, die zij hervonden hebben.

Eén voorbeeld van de blijdschap om dezen intocht? De tweede man, der khakicolonne, die schrijver dezes aansprak, was zijn eigen broer!

Moge zoo het weerzien alom zijn. De brigade des Vredes is weer thuis!

Duitsche uitbarsting te Amsterdam

Duitschers schieten op de duizendkoppige menigte op den Dam.

Amsterdam, 7 Mei.— Een redacteur van het A.N.P. te Amsterdam is getuige geweest van een bloedbad, dat Maandagmiddag, op den Dam voor het Koninklijk Paleis door Duitsche troepen onder weerlooze burgers is aangericht.

Omstreeks half één echter ging er plotseling een gejuich op van de enkele honderden stedelingen, die zich op het plein voor het Paleis hadden verzameld toen daar een zevental lichte Canadeesche tanks van het Rokin den Dam kwam oprijden. Na een half uur vertrokken de Canadeezen in alle richtingen, doch later verspreidde zich het gerucht, dat de hoofdmacht tegen half vier in de stad verwacht werd, waarop vele duizenden — naar schatting een 8000 personen — zich op het plein voor het Paleis verzamelden. Om kwart over drie klonken plotseling verscheidene schoten, direct gevolgd door het geratel van machinegeweren. Duitsche mariniers, die post hadden gevat op de balcon van de Groote Club, openden het vuur op de menigte, die zich op den Dam, den Nieuwendijk, de Kalverstraat en de andere straten en stegen in de omgeving bevond. Een rampzalige paniek ontstond.

In het gedrang der vluchtende duizenden werden bovendien tallozen onder den voet gelopen. Verscheidene slachtoffers, dooden, zwaar en lichtgewonden, bleven als offer van dit optreden op het asfalt liggen. Vooral bij den Ouden Bisschop, op den hoek van Dam en Damrak, lagen vele slachtoffers onbewegelijk op straat. Onmiddellijk hadden de leden van de B.S. ingegrepen, zorgden voor de afzetting van alle straten, die op den Dam, den Vijgendam en Visschersdam uitkomen.

De toedracht van het incident.

De N.B.S. had zich dezen middag tot taak gesteld de Duitsche bezetting van het z.g. Geldkantoor achter het Paleis op de N.Z. Voorburgwal te verdrijven. Daartoe waren om eventuele incidenten te voorkomen alle straten in wijden omtrek afgezet. Vanuit de Raadhuisstraat kwam echter een reusachtige stroom feestvierenden aan, die slechts met groote moeite tot staan was te brengen. Intusschen was de Duitsche bezetting van het Geldkantoor uit het gebouw gekomen en werd terstond omringd door gewapende Amsterdamsche politieagenten met den band van de N.B.S. om. De Duitschers werden, ontwapend via den achteruitgang het Paleis binnengezonden.

Plotseling klonken talrijke schoten vanuit de Paleisstraat, geweervuur zoowel als het geratel van machinegeweren. Er ontstond een groote paniek onder de samengestroomde menigte, die naar alle kanten een goed heenkomen zocht, waarbij vrouwen en kinderen onder den voet werden gelopen. Een formeele veldslag werd er tusschen de Duitschers en de N.B.S.ers, gesteund door de Amsterdamsche politie, geleverd.

Het schieten nam een einde, nadat men den commandant van de B.S. te Amsterdam, den heer C. F. Overhoff, die zich toevallig voor Krasnapolsky bevond, verschillende malen den Dam had zien oversteken, vergezeld van een Duitsch officier, en in de Groote Club, waar het vuren vandaan kwam, had zien binnengaan. Men kon zien, hoe hij na eenigen tijd met een handgebaar aan zijn mannen beval het vuren te staken.

Later wordt bericht, dat bij den veldslag op den Dam 19 dooden zijn gevallen en 117 gewonden. Op het Stationsplein is een doode gevallen, bij een schietpartij tusschen de Gruene Polizei en de B.S.

Mussert na de maaltijd

Gistermiddag is Anton Mussert, de man die als leider der N.S.B. zich door den Duitschen onderdrukker op het Germaansche schild liet verheffen, op zijn „secretarie van staat” aan de Korte Vijverberg na het nuttigen van een bord aardbeien gearresteerd, door den districtscommandant van de bewakingstroepen der N.B.S. (Nederlandsche Binnenlandsche Strijdkrachten).

Mussert was toegestaan afscheid te nemen van zijn ontwapende lijfwacht en vond gelegenheid te verklaren dat het Nederlandsche volk, dat nu juicht „er over een half jaar wel anders over zou denken.”

Wij vermoeden, dat het Nederlandsche Volk over een half jaar heelemaal niet meer zal denken over deze onbeteekenende figuur.

De commandant der bewakingstroepen, die aan zijn arrestant verklaarde, dat hij dit als een historisch oogenblik beschouwde, zal ons inziens ook geen gelijk krijgen van de geschiedenis.

Men onthoude zich van gewelddaden

Door de Nederlandsche Regeering is in het leven geroepen de Stichting „Nederlands Volksherstel”, waarvan als regeeringscommissaris optreedt de heer Mr. E. E. Menten. Deze stichting heeft ten doel de materiele fysieke en moreele kracht van het Nederlandsche volk, in nauwe samenwerking met de overheid en met behulp van vele bestaande organisaties worden opgericht. H.V.H. zal kunnen rekenen op de volledige medewerking van de gemeentebesturen. De stichting zal o.m. tot zich trekken de bezittingen van de voormalige stichtingen „Winterhulp Nederland” en „Nederlandsche Volksdienst”. In het nationaal belang wordt het publiek dringend verzocht zich te onthouden van eenige gewelddaad ten opzichte van de panden en inventarissen, welke toe-

behoorden aan voornoemde stichtingen.

Nadere aankondigingen aangaande de stichting „Nederlands Volksherstel” zullen t.z.t. doch binnenkort volgen.

WAT „VRIJ NEDERLAND” DENKT

Oranje, de Nederlandsche driekleur, de tinten van Union Jack en de Stars en Stripes sieren onze straten. Vlaggen wapperen van huizen, auto's en fietsen, vlaggen worden geheven in duizend ter begroeting wenkende handen. De taal van dundoek en driekleur is heller en kleuriger dan het luidste vreugdebetoon. Maar ook hier is een storende noot: een bekend fabriekaat van fotografische artikelen tracht in deze dagen reclame voor eigen zaak te maken door de kleur van het Koninklijk Huis te misbruiken.

Het groote publiek, in dergelijke zaken toch al niet begaafd met een zeer fijn gevoel voor stijl, laat zich zonder kritiek oranje-witte vlaggetjes in de hand drukken, die met groote letters de naam van een zeker soort films en platen vermelden.

Begroeten wij onze bondgenooten met onze nationale en dynastieke kleuren of met reclamespullen? Weg er mee!

* * *

Iedereen is op straat in deze dagen: vrijgelaten gevangenen en Nederlandsche officieren, onderduikers en joden, bevrijden en bevrijders, de colporteurs van ons blad en onze verslaggevers. Iedereen kan deelnemen aan de algemeene en openbare vreugde. Maar onze zettters en drukkers zijn ook nu nog aan het werk om de honger van een publiek te stillen, dat smacht naar een eigen vrije pers.

Jaar in jaar uit zijn zij in stilte en gevaar bezig geweest, steeds in afwachting van alarmsein of overval, dag en nacht op hun post, onbekend en ongeërd.

Vandaar, dat wij hen juist nu voor het voetlicht der openbaarheid halen, de stille werkers, zonder wie de illegale pers, de ruggesteun van Nederland's onverzettelijkheid, zich nimmer had kunnen doen hooren, de strijders van pers en zetmachine!

De haat tegen de landverraders, die zoo lang gesmeuld heeft, is met de bevrijding hier en daar opgelaaid tot een fel vuur. N.S.B.-winkels werden leeggehaald of in brand gestoken, vreugdevuren met de facies van Mussert en zijn trieste trawanten vlamden op de trottoirs en verscholen landverraders werden uit hoeken en gaten te voorschijn gehaald en overgeleverd aan een gerechtigheid, die zal weten te straffen naar den maat van het begane verraad.

Tot nu toe heeft de lang onderdrukte woede van het publiek zich op betrekkelijk goedaardige wijze geuit, maar helaas zijn het speciaal diegenen, die gedurende de bezettingstijd verre bleven van de voorste geleedren, die nu de hardste schreeuwers en de hardhandigste dienaren der gerechtigheid willen zijn.

Wij hebben vijf jaar lang de Duitschers en de N.S.B.-ers veracht om hun laffe gewelddadigheid tegenover weerloozen, laten wij, nu wij weer aan de macht zijn, niet de methoden toepassen, die ons in anderen walgelijk voorkwamen.

Het kan aan geen werkelijk patriot ook maar de geringste genoegdoening verschaffen, wanneer de sinjeur van Genechten door een joelende mensenmenigte gedwongen wordt „Leve de Koningin” te roepen. En wanneer elders een N.S.B.-er van de trappen gesmeten wordt en dood valt, hebben de daders van dit laf bedrijf zichzelf bezoedeld, en een schuldige aan de gerechtigheid ontrokken.

En tenslotte er zijn nu al weer gevallen van aangeverij, die geleid hebben tot arrestatie van onschuldigen.

Het waren al weer de Duitschers, die in hun machtswellust naar schuld noch onschuld vroegen. Nogmaals neemt hun methoden niet over! Wij trappen geen gevallene, hoe laaghartig hij dan ook geweest zijn moge.

* * *

De voorhoeden der bevrijding hebben ons

al dagen lang uit de lucht bereikt. Het waren de bommenwerpers der bondgenooten, die rondom onze stad voedsel uitwierpen voor een hongerende bevolking. Gretige geruchten deden reeds dadelijk de ronde: Morgen zou al begonnen worden met de uitdeeling. Maar morgen werd overmorgen, overmorgen werd een week, een week groeide uit tot tien dagen en nog steeds heeft het publiek niets ontvangen van de gaven, die zoo voortvarend werden aangevoerd.

Twee vragen slechts:

Als de verdeling van deze broodnoodige goederen inderdaad zooveel moeilijkheden meebrengt, dat de verdeelers deze met recht als verontschuldiging voor hun traagheid kunnen aanvoeren, laat men dan zoo spoedig mogelijk het publiek een inzicht geven in die moeilijkheden, opdat begrepen wordt, dat ongeduld geen ontevredenheid mag worden.

Wanneer echter steekhoudende verontschuldigungen voor dit langzaam functioneren van het verdeelingsapparaat niet zijn aan te voeren, laat men ons dan vertellen welke maatregelen genomen zijn om verdere onvergeeflijke ambtenarij en rompslomp te voorkomen!

De dagen zijn teruggekeerd, dat de pers het recht en de plicht heeft opheldering te eischen. Wij wachten op antwoord!

Dagboek der bevrijding

Vrijdag.

Het is Vrijdagavond, wanneer — na zoo lang wachten — het groote bericht toch nog onverwacht komt. „De Duitschers in Nederland hebben gecapituleerd!” In enkele oogenblikken zijn de straten vol van de velen, die het nog niet geloven kunnen en durven. Er is maar één vraag: „Is het waar? Is het waar?!” Iedereen weet het te vertellen. Niemand heeft het zelf gehoord. Tot eindelijk de gelukkigen op straat verschijnen, die met eigen ooren de verlossende stem uit de aether gehoord hebben. Er is gecapituleerd! De straten vullen zich, gezang en gejuich stijgen op, maar wanneer de schemer invalt knallen schoten, ratelen Deutsche machinegeweren en ontploffen Deutsche handgranaten. Verschrikte menigten stuiven uiteen voor het paleis in het Noordeinde en de nacht valt in onrustige verwachting.

Zaterdag.

Ja! Het is de vrijheid. Heel Den Haag vlagt de volgende dag, maar „vrij Nederland” is in zak en asch. 's Nachts heeft nog een inval plaats gehad. Twee leden van de Haagsche staf (waaronder één gewapend) ingerekend door de Duitschers en de heele oplaag van het bevrijdingsnummer in beslag genomen door de S.D. De redactie nog net op tijd over de schutting in de belendende tuin bij de bureu de keuken ingevlucht. Een laatste bange nacht. Maar de S.D. is mild genoeg nu het einde nadert. De volgende dag wordt iedereen vrijgelaten, de oplaag is intact en zal straks teruggegeven worden.

Zaterdag, afwachting tusschen hoop en vreeze. Tegenstrijdige berichten. Geen capitulatie, wel capitulatie. Is Seyss Inquart naar Dönitz of slechts gevluht? De avond brengt kille teleurstelling. De vrijheid zoo nabij, maar de gehate patrouilles nog oppermachtig in de straten.

Zondag.

Vandaag zullen zij komen! Geen onzekerheid meer; stellige berichten stroomden binnen. Vandaag is het einde. Men zingt en juicht, men leest en koopt met verrukking de eerste vrije nummers van de nieuwe vrije pers ook ons teruggegeven Bevrijdingsnummer. Men wacht in ongeduld langs de toegangswegen. Maar geen Canadees, Brit of Amerikaan verschijnt en nog altijd circuleren gewapend en aanmatigend de patrouilles van den verslagen onderdrukker.

Maar de andere vijanden der vrijheid worden reeds ter verantwoording geroepen: angstige N.S.B.-ers worden door het publiek opgebracht en aan de politie overgeleverd.

De Binnenlandsche Strijdkrachten hadden uitdrukkelijk bevel van Eisenhowers hoofdkwartier niet gewapend te verschijnen zolang de Duitschers nog gewapend aanwezig waren. Nu echter moet er opgetreden worden.

Maandag.

Het begin van de nieuwe week vindt de B.S. op straat, pootige knapen in hun blauwe overalls met machinepistool of karabijn bewapend. Zij zorgen dat geen uitpattingen plaats hebben, geen landverraders door onbevoegden worden gegrepen.

Korte Berichten

Japan zou volgens Amerikaansche berichten reeds de mogelijkheid van een onvoorwaardelijke capitulatie onder oogen zien. Goed voorbeeld doet goed volgen.

*

120.000. Duitschers zullen te voet uit Nederland naar Duitschland vertrekken. Niet op gestolen fietsen.

*

Nu Seyss is vertrokken is het Rijkscommissariaat aan het Plein weer tot departement van Buitenlandsche Zaken verheven. Een Seyss verdween, een Snouck verscheen.

*

Peter Noord, gewestelijk commandant van het strijdende gedeelte der N.B.S. is hedenochtend voor zijn hoofdkwartier aan de Lange Voorhout door zijn eigen mannen gehuldigd.

*

Tegelijk met Mussert werden gearresteerd zijn adjudant Enklaar, tevens de secr. generaal der N.S.B. Huygen. Jan Huygen in de ton!...

*

Alle Zweedsche visschersbooten zijn onmiddellijk teruggeroepen uit de wateren tusschen Noorwegen, Zweden en Denemarken, aangezien in deze wateren oorlogshandelingen worden verwacht.

*

Léon Degrelle, de Belgische fascistleider is tezamen met vijf andere personen te San Sebastian, waar hij met een vliegtuig landde, gearresteerd.

Een vreemd beeld: Nederlandsche en Deutsche patrouilles kruisen elkanders weg in de straten van Den Haag.

En dan glijdt een onopvallende auto over de Voorhout, een auto zooals er duizend zijn, maar voorzien van vijf magische letters S.H.A.E.F. „Supreme Headquarters Allied Expeditionary Forces.” En plotseling stroomt men toe, roept, lacht en juicht. Hier dan toch nadert het leger der bevrijders! Maar het leger blijft beperkt tot twee wat verlegen glimlachende officieren. Op een afstand kijken gewapend Duitschers toe, als hun wagen weer voortglijdt naar het hoofdkwartier van het strijdende gedeelte der B.S.

Later wordt het een leger op straat. Dan nieuw gejuich als vier kleine pantserwagens in pijlsnelle vaart de stad binnrollen. De voorhoede? Neen, zij verdwijnen weer na een rondrit. En als de nacht valt over Den Haag is het wel vrij, maar de Duitschers hebben nog hun wapens en in het duister vallen nog schoten.

Dinsdag.

Zon en blauwe hemel! Lentewind en witte wolken. Vandaag zal het zijn! Meer menschen in de straten, meer vlaggen op de huizen, overal de armband van de mannen der B.S. Telkens dan hier dan daar gejuich wanneer enkele geallieerde vrachtwagens, roode-kruis-auto's en kleine pantserwagens binnen komen tusschen de oranje rijen van juichende Nederlanders. Meestal is er niet meer te zien dan een rijdende kluwen jubelende kinderen, waaruit hier en daar het grinnikende gezicht van een kakhikleurige chauffeur met moeite te voorschijn komt om zijn weg te zoeken door de kleurige drukte. Maar het wachten blijft op de groote intocht. Het moment, dat de vrijheid machtig en zichtbaar de residentie binnen zal trekken!

DE AFREKENING

— De Amerikaansche Kamer heeft Maandag met algemeene stemmen de wet op de berechting van oorlogsmisdadigers aangenomen.

— De Groot Moefti van Palestina, die door de lucht uit Duitschland in Zwitserland arriveerde, is aldaar gearresteerd.

— De minister zonder portefeuille van het Deutsche Rijk, en oud-president van de Rijksbank en oud-minister van Economische Zaken, dr. Schacht, is door Amerikaansche troepen gevangen genomen in Italië, vlak bij de Oostenrijksche grens.

— Radio Lublin meldt, dat de Polen de uitlevering hebben gevraagd van dr. Hans Frank, oud-Gouverneur-Generaal van Polen (Gouvernement Generaal) en chef van de S.S., teneinde hem daar te berechten.

— De Fransche regering heeft in een nieuwe, in dringende woorden gestelde nota de onmiddellijke uitlevering van Laval gevraagd.

— In een schuilkamer in de omgeving van het Rijksdaggebouw te Berlijn heeft men de lijken gevonden van Dr. Göbbels en zijn familieleden. Zij waren blijkbaar door vergiftiging om het leven gekomen.

— Noorsche Quislings zijn naar het Noorden van het land gedirigeerd, waar zij wegen zullen moeten aanleggen.

Wat ons te wachten staat

Eerste voedselschepen te Rotterdam

Naar wij vernemen ligt het in de bedoeling der Geallieerden per week de volgende kwantiteiten levensmiddelen naar het Westen van ons land aan te voeren: ca. 6200 ton bloem of biscuits, ca. 3200 ton vleesch, ca. 1.350 ton suiker, ca. 900 ton vet, ca. 450 ton chocolade, ca. 450 ton melkpoeder. Voorts werden toegezegd ca. 140.000 ton steenkolen alsmede een kwantum benzine, ruwe olie en smeer-olie voor het transport.

De kolen zijn bestemd voor vitale voedselvoorzieningsbedrijven, de polderbemaling, de elektrische centrales en de gasfabrieken. Deze laatste zullen uiteraard voorloepig nog op beperkte schaal functioneren. Van de totale kwantiteiten zullen door de lucht per dag ca. 1.500 ton worden aangevoerd. Over zee wil men 3 schepen van 2.000 ton per week zenden. Per vrachtauto zullen ca. 1.000 ton per dag aangevoerd worden, terwijl men ten slotte per binnenschip 4.400 ton per week wil zenden.

Volgens latere berichten zijn reeds drie schepen in de haven van Rotterdam aangekomen waaronder een met 3000 ton kolen.

proclamatie

VAN GENERAAL FOULKES

Over den zender „rHerrijzend Nederland" heeft de geallieerde bevelhebbers in Nederland, luitenant-generaal Charles Foulkes C.B.E., D.S.O., bevelhebber van het 1e Can. corps, gisteren een proclamatie gericht tot de burgerbevolking van Utrecht en Noord- en Zuidholland, waaraan wij het volgende ontleenen:

Mijn troepen trekken nu West-Nederland binnen om de legers, die zich hebben overgegeven, over te nemen en de noodzakelijke maatregelen te treffen ten einde hen zoo snel mogelijk naar Duitsland te doen terugkeeren. Het is daarom van het hoogste belang, dat ik in den kortst mogelijken tijd de Duitse troepen uit het land verwijder en dat alle burgers den geallieerden bevelhebber hun volle medewerking verleenen.

Ik heb alle Duitse strijdkrachten, Duitse burgers en militairen uit andere landen, die bij het Duitse leger dienen, gesteld onder het bevel van generaal Blaskowitz, wien bevolen is zijn troepen te verzamelen en hen voor den terugkeer naar Duitsland voor te bereiden. Generaal Blaskowitz is voor het onderhoud van de onder zijn bevel staande personen verantwoordelijk en zal daarom alle voedselvoorraden, opslagplaatsen en verkeersmiddelen, die aan het Duitse leger behooren, noodig hebben.

Het is daarom van het hoogste belang, dat U Uw medewerking verleent en op geen enkele wijze deze concentratie en afvoer van de troepen belemmert. Represailles, roof, het zich bemoeien met het Duitse transport opslagplaatsen en depots, het houden van demonstraties tegen de Duitschers, dit alles zal het vertrek der vroegere bezettingsmacht vertragen. Indien zulke incidenten plaats vinden, zou het noodzakelijk zijn deze volgens de militaire wetten te regelen.

Collaborateurs moeten zonder gebruikmaking van geweld of onnoodige demonstraties in hechtenis worden genomen.

Gij moet de plaats, waar ge nu verblijft houdt, niet verlaten, evenmin trachten Uw vroegere woonplaats te bereiken of wel naar familieleden te gaan zoeken, voordat de Duitschers uit Uw land zijn verwijderd. Zoo snel de mogelijkheid zich voordoet, zal ik in de eerste plaats voor speciale gevallen dienangaande mijn bevelen uitvaardigen.

De aanvoer van levensmiddelen zal zonder onderbreking worden voortgezet. Deze zal nog toenemen bij het beschikbaar komen van brandstof ten behoeve van het steeds grooter wordende verbruik van Uw eigen volk.

Het is voor mij en voor allen, die onder mijn bevel staan, een groot genoegen in Uw bevrijding van de onderdrukking van de laatste vijf jaar te deelen. Gij kunt er van overtuigd zijn, dat wij alles zullen doen, wat in onze macht ligt om te U helpen Uw land weer in een normalen staat terug te brengen en ik weet, dat wij daarbij van U alle hulp zullen ontvangen om dit doel te bereiken.

Om 's Werelds Veiligheid

POLEN HET STRUIKELBLOK TE SAN FRANCISCO

Voor den eersten keer sedert het begin van de wereldveiligheidsconferentie is Maandag door een conferentiecomité den inhoud van het voorgestelde charter der vereenigde landen besproken. Het is van belang, dat de eerste voorstellen, die het comité aangenomen heeft, vraagstukken van rechtvaardigheid en internationaal recht en van menselijkheid, principiele vrijheden, gelijk recht voor allen en zelfbeschikkingsrecht van de volken betroffen. Andere hoogtepunten van de zitting van Maandag waren:

1. De Sowjet-Russische minister van Buitenlandse zaken, Molotow, zeide, dat de Vereenigde Staten, het Vereenigde Koninkrijk, de Sowjet-Unie en China het geheel eens waren over de voornaamste amendementen op het plan van Dumbarton Oaks. Hij zeide ook, dat hij er van overtuigd was, dat de Poolse kwestie „met succes" opgelost zou worden.

2. De delegaties van de Sowjet-Oekraïne en de Wit-Russische republieken die Zondag in San Francisco aangekomen zijn, hebben hun plaatsen in comité's ingenomen.

3. De president van de conferentie, Stettinius, de Amerikaansche minister van Buitenlandse zaken, verklaarde, dat het officieele nieuws van de algeheele overwinning in Europa de conferentie niet zal onderbreken, afgezien van een minuut stilte in de commissies en de comité's. Zooals er in de situatie van den Europeeschen oorlog verlichting en vertroosting was, zoo was er ook hoop en belofte in de bekendmaking van Maandag, dat aan de principiele menselijke rechten en vrijheden een prominente plaats in het nieuwe charter der vereenigde landen verleend zal worden.

Deze beginselen — samen met de bepalingen, waardoor de voorgestelde wereldorganisatie zich aan rechtvaardigheid en internationaal recht onderwerpen en zelfbeschikkingsrecht der volken moet aanmoedigen — werden door het comité voor de inleiding van de doelstellingen en principes van het voorgestelde wereldcharter in wezen aangenomen en in den vorm van een ontwerp opgesteld. Zij werden Zaterdag formeel door de Sovjet-Unie, het Vereenigd

Koninkrijk, de Vereenigde Staten en China aan het comité voorgelegd.

Voorzitter van het comité is Dimitri Manuilsky, die Zondag als president van de Oekraïnsche delegatie van zeven leden aangekomen is. Zij waren vergezeld door de Wit-Russische delegatie van vijf leden onder leiding van Kusma V. Kiseley.

Uitgezonderd mogelijke veranderingen in de formulering van de bepalingen, verwacht men, dat het besluit van het comité zeker door de commissies voor algemeene bepalingen en eindelijk door de conferentie zelf zal worden goedgekeurd.

De Belgische delegatie deelde officieel mede, dat haar voorzitter, Paul Henri Spaak, Zondag naar België vertrokken is met het oog op de problemen, die door den verwachten terugkeer van Koning Leopold ontstaan zijn. Generaal Alphonse Juin, lid van de Fransche delegatie, zal Dinsdag per vliegtuig naar Frankrijk vertrekken. Er werd bekend gemaakt, dat de nieuwe Europeesche militaire situatie de Fransche regering heeft doen besluiten Juin terug te roepen.

Poolse leiders door Rusland gearresteerd.

De Engelsche en Amerikaansche regeringen hebben de Russische regering om inlichtingen verzocht betreffende een aantal vooraanstaande Poolse democratische leiders. Molotof heeft daarop medegedeeld, dat deze leiders gearresteerd zijn, aangezien zij er van beschuldigd worden, tegen de belangen van de Russische legers te hebben gehandeld.

De Engelsche Minister van Buitenlandse Zaken, Eden, heeft te kennen gegeven, dat de Regeering over dit verontrustende feit ernstig bezorgd is. Hij heeft Molotof om verdere inlichtingen verzocht.

Stettinius deelde mede, dat er geen verdere besprekingen zullen worden gehouden totdat het antwoord van Molotof ontvangen is.

Radio Moskou maakte melding van het feit, dat zestien Polen gearresteerd zijn. Zij worden ervan beschuldigd sabotage te hebben gepleegd ten nadeele van het Russische leger. Zij worden in Moskou gevangen gehouden en sommigen, of allen, zullen terechtstaan.

Nieuwe Burgemeester van Vrij Amsterdam

Een zeeman aan het IJ

Tot Burgemeester van Amsterdam is benoemd de Heer F. de Boer.

De Heer de Boer zal officieel fungeeren als regeeringsgemachtigde en wvd. Burgemeester van de hoofdstad van Nederland.

De heer de Boer begon zijn loopbaan als luitenant ter zee, 2e klas. In 1919 trad hij in dienst als employé van de Stoomvaart Maatschappij Nederland, waarna hij in 1920 naar Indië vertrok. Na enkele jaren weer in Nederland te zijn teruggekeerd, trad hij in 1925 als secretaris van de Maatschappij te Batavia op. Na de functie van adjunct-vertegenwoordiger te hebben bekleed, werd hij in 1927 tot vertegenwoordiger benoemd, welke functie hij tot 1934 waarnam. Van 1934 tot op heden was de Heer de Boer directeur van de Stoomvaart Maatschappij Nederland te Amsterdam.

De eerste taak.

Aan een redacteur van het A.N.P. heeft de nieuwe burgemeester enkele belangwekkende bijzonderheden medegedeeld over de eerste taak, welke in de hoofdstad van Nederland zal moeten worden verricht en over de verschillende problemen, welke in de komende weken en maanden zeer in het bijzonder de aandacht zullen hebben.

Als eerste taak zag de Burgemeester de zorg voor den aanvoer van voedsel en kleding en het bezit van transportmiddelen.

Het herstellen van de haven van Amsterdam zal onmiddellijk worden aangepakt.

Door de gezamenlijke dok- en scheepsbouwmaatschappijen is een bergingsmaatschappij opgericht, welke dezer dagen reeds met het opruimen zal beginnen.

Dan kan ik U, aldus de Burgemeester, een zeer belangrijk feit mededeelen, n.l. dat er een stichting „Wederopbouw Amsterdam" is opgericht, die tot doel heeft het herstellen van de kunstwerken in de toegangen van de havens en in de havens zelf, het opruimen van de obstakels in de toegangen tot het havengebied, waarbij de toegang voor Haarlem en Zaandam zijn inbegrepen, evenals het Merwedekanaal.

Schiphol over vier weken open.

Een van de eerste zorgen zal zijn om Schiphol, het belangrijkste vliegveld van Nederland, zoo spoedig mogelijk in gebruik te nemen. Men hoopt het over vier weken weer zoover hersteld te hebben, dat de vliegtuigen er kunnen landen en opstijgen.

Tot Hoofdcommissaris van Amsterdam is benoemd de heer H. J. Versteeg. Tijdens de bezetting heeft de heer Versteeg die tot aan het uitbreken van den oorlog Hoofdcommissaris van Amsterdam was, zijn functie opgegeven.

Mr. TRIP WEER PRESIDENT VAN DE NEDERLANDSCHE BANK.

Mr. H. Albarda, Gemachtigde voor het Ministerie van Financiën, heeft benoemd tot waarnemend The-saurier-Generaal: Dr. J. Ridder; tot plaatsvervangend Directeur-Generaal der Belastingen: Mr. W. H. van den Berge; tot Hoofd van de Afdeling Rijksgebouwen, tevens Hoofd van den Rijksgebouwendienst, met den persoonlijke titel van Directeur-Generaal van den Rijksgebouwendienst: J. C. E. baron van Lynden.

Voorts treedt Mr. L. J. A. Trip wederom op als President van de Nederlandsche Bank.

BURGEMEESTER VAN HAARLEM.

Naar wij vernemen is tot regeeringsgemachtigde, wvd. burgemeester van Haarlem benoemd de heer M. A. Reinalda, in 1940 wethouder van deze gemeente. Hij is als zoodanig afgezet, omdat hij geweigerd had als oudste wethouder S. L. A. Plekker den ambtsketen om te hangen.

BURGEMEESTER VAN HILVERSUM.

Tot waarnemend Burgemeester van Hilversum is benoemd de heer B. H. Bakker, oud-wethouder van Hilversum.

HULDE AAN NEDERLAND EN DENEMARKEN

De Londensche Observer schreef Zondag: We verheugen er ons over, dat door de overgave op de Lueneburger Heide Denemarken bevrijd werd zonder tijdens het proces in puin gelegd te moeten worden en dat Nederland, dat martelaarsbloed van West-Europa, tenminste is gespaard gebleven voor de eindcatastrophe van hongersnood, welke zijn groote steden van zoo nabij bedreigde.

In dit uur gedenken wij de duizenden Nederlandse en Deensche patriotten, die in de verzetsbeweging hun leven verloren en de miljoenen, die het in de waagschaal stelden, vooral gedurende de groote stakingen van April 1943 in Nederland en van Juli 1944 in Denemarken. Beide landen bezaten verzetsbewegingen, die een voorbeeld gaven wat betreft moed, doeltreffendheid en beschavingspeil.

De fierste prestatie waarop wellicht Denemarken en Nederland aanspraak kunnen maken is, dat ze beide hun beschaving, menselijkheid en democratie onbedorven bewaard hebben gedurende de 5-jarige beproeving, welke zij zoo moedig hebben doorstaan. Deze twee kleine landen zullen tot de morele leiders behooren in een gezonder Europa.

STICHTING VAN DEN ARBEID

Tot de werkgevers en werknemers is een proclamatie gericht, waarin o.a. het volgende wordt gezegd:

Gedurende de bezettingsjaren is regelmatig overleg gepleegd tuschen vertegenwoordigers van werkgevers- en werknemerscentra- len, die formeel werden opgeheven, doch in het geheim hun arbeid hebben voortgezet. Aan dit overleg werd deelgenomen door Dr. Ir. A. H. W. Hacke, Directeur-generaal van den Arbeid. In dit overleg werd volledige overeenstemming bereikt over een gemeenschappelijke organisatie van den arbeid. De principieele grondslagen daarvan werden neergelegd in een *Stichting van den Arbeid*, tot bevordering van den socialen vrede, orde en rechtvaardigheid. Voorzien is in een gemeenschappelijk overleg op sociaal gebied, zoowel bedrijfstaksgewijze als landelijk en centraal. De Stichting stelt zich voorts ten dienste van de overheid ter vervulling van opdrachten ten bate van het algemeen belang.

Daarnaast is diepgaand overleg in een vergevorderd stadium over de wijze van behandeling van economische vraagstukken in organisatorisch verband, met deelneming van de vakbeweging der werknemers aan het dragen van verantwoordelijkheid.

Er van uitgaande, dat medezeggenschap van de arbeiders in het beheer van de onderneming niet gevraagd wordt, werd eenheid van inzicht verkregen over de wenschelijkheid van een ruime vertegenwoordiging van de arbeidersvakbeweging in het hoogste economische college dat de Regeering terzijde zal staan; daarnaast over de noodzakelijkheid, dat op dit terrein ook een aantal lagere publiek rechtelijke organen moet worden gesticht.

Werkgevers houdt de poorten open, zoo wordt verder gezegd.

Werknemers vervult Uw plicht,
Het Vaderland heeft allen nodig.
Een nieuwe toekomst ligt voor ons.
Aan den Arbeid!

Door de gezamenlijke werkgevers- en werknemerscentra- len is als verder resultaat van gemeenschappelijk overleg reeds eenige maanden geleden het volgende urgentieprogramma aan de regeering toegezonden waarin de volgende punten zijn opgenomen:

1. Van Regeeringswege worden, in overleg met het georganiseerde bedrijfsleven, onverwijld maatregelen getroffen, dat:
  - a. de werknemers, die in het buitenland ge-
  - b. de krijgsgevangenen; dwongen worden.
  - c. de door den vijand als gijzelaar geïnterneerden of om andere redenen door den bezetter van hun vrijheden beroofde personen;
  - d. de onderduikers;

in hun oude functies te werk worden gesteld.

2. Onmiddellijke rehabilitatie en herstel in oude functie van allen, die tijdens de bezetting door politieke terreur, werden ontslagen of genoodzaakt werden ontslag te nemen;
3. Handhaving van het ontslagverbod.
4. Weder-invoering van normale werk- en rusttijden.
5. Krachtige bevordering van de werkgelegenheid.
6. Verhooging van de rantsoenen voor de voornaamste levensbenodigdheden.
7. Pritssetting door de Overheid. Loonregeling onder toezicht van de Overheid. Herziening van loonen en prijzen ter verbetering van het levenspeil. Handhaving van de beschermende maatregelen welke voor huurders van woningen zijn getroffen.
8. Directe verbetering van de uitkeeringen aan ouden van dagen.
9. Krachtige bevordering van de volksgezondheid.
10. Het treffen van financieele voorzieningen voor oorlogsinvaliden enz.

De proclamatie is uitgegeven door de navolgende personen:

Mr. D. U. Stikker, Ir. W. H. van Leeuwen, Ir. M. H. Damme, Mr. B. C. Slotemaker, Ir. F. H. E. Guljé Dr. L. G. Kortenhorst, H. Diemer, D. Swagerman, Mr. F. J. H. Bachg, Mr. J. van Andel, H. D. Louwes, A. N. Fleskens, Chr. van den Heuvel, E. Kupers, A. C. de Bruyn, A. Stapelkamp, en Dr. Ir. A. H. W. Hacke.

Hulp uit de lucht

Teneinde die menschen te redden in ons land, die tengevolge van de omstandigheden der laatste maanden in een toestand zijn geraakt, dat zij geen normaal voedsel meer kunnen verdragen — een aantal dat op ongeveer zes duizend wordt geschat — is een zoo groot mogelijke hoeveelheid speciaal voedsel uit de Vereenigde Staten per vliegtuig afgezonden.

Een correspondent van de Evening Standard meldt, dat Sir Jack Drummond, wetenschappelijk adviseur van het Ministerie van Voedselvoorziening, Dr. John Beattie, van den Raad van onderzoek van geneesheeren, Dr. Charles Leach van de Rockefeller Foundation en Dr. Loutit van den Britschen Medischen Raad van Onderzoek zich thans in Nederland bevinden om de voedseltoediening in Nederland te leiden. Zij zijn met een colonne Roode Kruisauto's door Niemandland gereden in de richting van Utrecht en Amsterdam. De correspondent heeft een onderhoud gehad met Sir Jack Drummond, die verklaarde, dat het systeem van voedselvoorziening aan verhongerde bevolking nog maar in het experimenteele stadium was, maar dat toch reeds eenig succes was behaald; er waren talloze menschenlevens gered en duizenden zouden nog uit den greep des doods gered kunnen worden.

Maandag hebben Lancasters en FF's weer 1450 ton voedsel naar Nederland gebracht. Dagelijks worden reeds 300 ton steenkolen voor de gaarkeukens aangevoerd. Men hoopt dit kwantum spoedig tot 4000 ton per dag te kunnen opvoeren. Ook zullen spoedig 2 millioenen liter petroleum geleverd worden voor kookdoeleinden.

Naar het Rijksbureau voor de Voedselvoorziening in Oorlogstijd mededeelt, worden in het kader van de terzake getroffen regelingen stappen ondernomen, om den aanvoer van aardappelen zoo spoedig mogelijk weder op gang te brengen. Tot dit doel is de Directeur-Generaal van de Voedselvoorziening, de heer Ir. S. L. Louwes, reeds naar het Noorden van het land vertrokken.

DISTRIBUTIENIEUWS

Verdeeling van door vliegtuigen uitgeworpen levensmiddelen.

De eerste verdeeling van de door de geallieerde luchtmacht uitgeworpen levensmiddelen, zijn verkrijgbaar tegen inlevering van de koopbonnen en tegen overlegging van het door den winkelier bij de inlevering der bestelbonnen voor de negende verstreking van Roode-Kruisgoederen afgegeven ontvangstbewijs met volgnummer. Het ontvangstbewijs met volgnummer dient aan het publiek weer ter hand te worden gesteld voor eventueel later gebruik.

De verdeeling der goederen zal op Heme[vaarts]dag op normale wijze doorgaan. Bij de te verstrekken levensmiddelen krijgt men geen pakje gedroogde eieren, maar een hoeveelheid van 125 gram.

Bon 414 250 gr. peulvruchten in te leveren vóór 9 Mei.

Voor het tijdvak van 13 Mei t.m. 9 Juni bon 416 voor groente en fruit vóór 10 Mei a.s. in te leveren bij de groentehandelaren; resp. bij de Centrale Keuken.

De geldigheidsduur van de bonnen 405, 348, 344, A 386, B 386, A 378 en B 378, elk aangewezen voor het koopen van 1 ¼ rantsoen vleesch, is verlengd tot en met 18 Mei a.s.

N. V. ANDO

DRUKKER VAN „VRIJ NEDERLAND”

Vraagt
drukkers
en
zetter

Vereischten:

Bekwame vaklieden - Flinke
werkers - Goede Nederlanders

Aanmelden van 10-12 uur

NIEUWE HAVENSTRAAT 58 — DEN HAAG

HERDENKING DER GEVALLENEN

De Plaatselijke Adviesraad der Illegaliteit (Pari) deelt mede, dat a.s. Zondag 13 Mei 1945 des morgens 9 uur op een centraal punt in de stad een korte herdenking zal plaats vinden van de slachtoffers van het verzet.

Nader zal worden bekend gemaakt, waar de plechtigheid zal worden gehouden.

SCHUSSCHNIGG VRIJ

Reeds werden verscheidene prominente figuren uit de Europeesche maatschappij van voor den oorlog bevrijd uit Duitsche gevangenschap. Daaronder zijn de oud-eerste minister van Frankrijk, Leon Blum, de Oostenrijksche Kanselier Schuschnigg en echtgenoot, de bekende Duitsche oud-duikbootkapitein uit den vorigen oorlog, ds. Niemöller, de zoon van den vroegeren Hongaarsche president, Nicolas Horthy, de Grieksche Generaal Papagos, Prins Philip van Hessen, echtgenoot van Prinses Mafalda, de Fransche prins Xavier de Bourbon, twee Grieksche generaals Constantin Bakopoulos en Jean Pitsikan en de Russische Generaal, Peter Frolovitch Privaloff. Ook werden nog een aantal Belgische generaals bevrijd.

„STAAKT HET VUREN”

De algeheele onvoorwaardelijke capitulatie van Duitschland is thans een feit geworden. Voor Radio Flensburg heeft Graaf von Krosigk Schwerin, die Von Ribbentrop als Duitsch Minister van Buitenland- sche Zaken is opgevolgd, Maandag om half drie medegedeeld, dat Duitschland onvoorwaardelijk ge- capitueerd heeft. Later werd gemeld, dat de capitulatie plaats had gevonden om 2 uur 41 min. Fransche tijd in een klein schoolgebouw, waar het hoofdkwartier gevestigd is. Kolonel-Generaal Gustav Jodel, de nieuwe Duitsche stafchef teekende voor Duitschland. Voor het Geallieerde Oppercommando zette Generaal Bodel Smith, de chef van den staf van Generaal Eisenhower, zijn handteekening, terwijl Ivan Suslo- varoff voor de Sovjet Unie teekende. Admiraal Dönitz heeft verklaard, dat na een heldhaftigen strijd van 6 jaar van „onvergelijkelijke onverzettelijkheid” Duitschland is ineengestort onder de overweldigende overmacht van zijn vijanden en de strijd moet staken. Oorlog voortzetten zou, aldus Admiraal Dönitz, nut-eloos bloedvergieten en zinloze vernietiging ver-oorzaken.

Admiraal Dönitz — zoo teekenen wij hierbij aan — heeft de bekende groote woorden nog niet verleerd; en hij had Duitschland veel „nutteloos bloedvergieten en zinloze vernietiging” bespaard, wanneer hij den strijd niet „nutteloos en zinloos” nog een week had voortgezet.

Gelieve mij tot wederopzeggens toe te noteeren als abonnee van het
weekblad „VRIJ NEDERLAND”

ad f 6,50 per jaar *)
ad f 1,65 per kwartaal *)

(Prijzverandering in verband met onzekere
toestanden voorbehouden)

Het abonnementsgeld zal op Uw girorekening 135176 worden gestort. *)

Over het abonnementsgeld, verhoogd met incassokosten, gelieve U te
disponeren. *)

Naam .....

Straat en huisnummer .....

Woonplaats .....

..... den ..... 1944.

*) Doorhalen wat niet verlangd wordt.

Handtekening